
Informacija o gospodarskim kretanjima

lipanj 2021.

Sažetak

Oporavak gospodarske aktivnosti u prvom se tromjesečju 2021. ubrzao, što se djelomično može povezati s nešto manje nepovoljnom epidemiološkom situacijom u odnosu na vrhunce drugog i trećeg vala pandemije u Hrvatskoj, ali i sezonski nižom razinom aktivnosti nekih segmenata uslužnog sektora. Razmjerno povoljna gospodarska kretanja, zabilježena na početku drugog tromjesečja, nisu se odrazila na naglašenije poboljšanje pokazatelja tržišta rada, vjerojatno zbog manje izraženog jačanja sezonskih aktivnosti u uvjetima ponovnog pogoršanja epidemiološke situacije. Inflacija se u travnju ubrzala na 2,1% (s 1,2% u ožujku) uvelike zbog povećanja godišnje stope rasta cijena energije, što je bilo posljedica pozitivnog učinka baznog razdoblja. Slobodna su novčana sredstva banaka i u svibnju nastavila dosezati najviše razine dosad, čemu je u najvećoj mjeri pridonijelo smanjenje kunskih depozita države kod HNB-a. Godišnji rast plasmana banaka ubrzao se tijekom travnja na 2,6%, s 2,3% u ožujku, ponajprije zahvaljujući ubrzavanju rasta plasmana stanovništvu (s 2,2% u ožujku na 3,1% u travnju), pri čemu se stambenim kreditima ubrzao rast, a gotovinskim nenamjenskim ublažio pad. Istodobno je kod plasmana poduzećima zabilježeno vrlo blago ubrzanje rasta na godišnjoj razini (s 1,0% na 1,1%) zbog baznog učinka, odnosno izraženijeg pada kreditiranja poduzeća u travnju prošle godine. U prva četiri mjeseca 2021. proračunski su pokazatelji povoljniji nego u istom razdoblju prethodne godine, i to zbog bržeg rasta prihoda u odnosu na rashode.

Oporavak gospodarske aktivnosti u prvom se tromjesečju 2021. ubrzao, što se djelomično može povezati s razmjerno manje nepovoljnom epidemiološkom situacijom u odnosu na vrhunce drugog i trećeg vala pandemije u Hrvatskoj, ali i sezonski nižom razinom aktivnosti nekih segmenata uslužnog sektora. Tako prvi rezultati DZS-a pokazuju da se u prvom tromjesečju 2021. realni BDP povećao za 5,8% u odnosu na prethodno tromjesečje, kada je bio zabilježen rast od 4,1%. Dinamiziranje gospodarske aktivnosti na tromjesečnoj razini odražava povećanje svih sastavnica i domaće i inozemne potražnje. Povoljna tekuća kretanja nisu bila dovoljno izražena da bi rezultirala i gospodarskim rastom u odnosu na isto razdoblje lani, no godišnje smanjenje realnog BDP-a u prva tri mjeseca 2021. bilo je zamjetno manje od istovrsnog pokazatelja za kraj protekle godine (-0,7% u odnosu na -7,2% u posljednjem tromjesečju 2020.). Promatrano po sastavnicama i na godišnjoj razini, povoljnijim kretanjima u gospodarstvu ističu se rast bruto investicija u fiksni kapital i rast robnog izvoza. Intenziviranje investicijske aktivnosti na početku godine bilo je podržano dinamiziranjem građevinske aktivnosti. Pritom je povećanje zabilježeno ne samo kod izgradnje zgrada nego i ostalih građevina, čemu su pridonijele i relativno povoljne vremenske prilike. Pad BDP-a na godišnjoj razini odražava i dalje nepovoljna kretanja kada je riječ o izvozu usluga, što je povezano s epidemiološkim mjerama na globalnoj razini. Uvoz robe porastao je, odražavajući rast investicija i robnog izvoza, u odnosu na prva tri mjeseca 2020., ali se uvoz usluga snažno smanjio pa je ukupan uvoz na godišnjoj razini smanjen. Tako je doprinos neto inozemne potražnje ukupnom gospodarskom rastu bio pozitivan.

Model prve procjene BDP-a, zasnovan na malom broju dostupnih podataka za travanj, upućuje na usporavanje gospodarskog rasta na tromjesečnoj razini, što se može povezati sa zatvaranjem glavnine jaza u odnosu na pret pandemijsku razinu, trećim valom pandemije u Hrvatskoj koji je vrhunac imao u prvoj polovini drugog tromjesečja i većim značenjem sezonski osjetljivih djelatnosti, koje su još uvijek pod nepovoljnim utjecajem pandemije (Slika 1.). Industrijska je proizvodnja tako u travnju bila za 0,8% viša u odnosu na prosjek prvog tromjesečja ove godine, iako je na mjesečnoj razini ostvaren pad. Promatra li se prema glavnim industrijskim grupacijama, rast se na tromjesečnoj razini intenzivirao u proizvodnji energije, kapitalnih proizvoda i trajnih proizvoda za široku potrošnju, dok je rast intermedijarnih dobara bio niži u odnosu na prosječno ostvarenje iz prvog tromjesečja. Istodobno se proizvodnja netrajnih proizvoda za široku potrošnju smanjila (slike 3. i 4.). Realni promet od trgovine na malo smanjio se u travnju za 2,1% u odnosu na prethodni

mjesec te je u usporedbi s prvim tromjesečjem bio niži za 2,2%. U usporedbi s prosječnim ostvarenjem u drugom tromjesečju 2020., kada je bilo zabilježeno rekordno smanjenje, trgovina na malo porasla je za 9,0% (Slika 7.). Iako je u ožujku zabilježen blagi pad od 0,4%, kao posljedica smanjenja obujma radova na ostalim građevinama, građevinska se aktivnost u prvom tromjesečju povećala za 3,9% u odnosu na prethodno tromjesečje. Promatrano prema sastavnicama, na tromjesečnoj je razini porasla izgradnja i zgrada i ostalih građevina (slike 5. i 6.).

Očekivanja potrošača i poslovnih subjekata u svibnju su se zamjetno poboljšala. Anketa o očekivanjima potrošača upućuje na zaključak da su kućanstva u svibnju, u odnosu na travanj, imala bolja očekivanja glede ukupne ekonomske situacije u Hrvatskoj te glede financijske situacije u kućanstvu za sljedećih 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas. Zato je prosjek indeksa pouzdanja potrošača u travnju i svibnju bio viši u usporedbi s prosječnom razinom iz prethodna tri mjeseca. Kada je riječ o očekivanjima poduzetnika, u svibnju su se poslovna očekivanja u odnosu na travanj poboljšala u svim djelatnostima, a najveći rast indeksa pouzdanja zabilježen je u djelatnostima usluga. Jedino je prosjek indeksa pouzdanja u travnju i svibnju za djelatnost trgovine bio ispod prosječne razine iz prva tri mjeseca ove godine, i to zbog iznimno loših očekivanja u travnju (Slika 8.).

Razmjerno povoljna gospodarska kretanja na početku drugog tromjesečja nisu se odrazila na naglašenije poboljšanje pokazatelja tržišta rada. Zaposlenost je tako porasla slabije nego je to uobičajeno za mjesec u kojima započinje sezonsko jačanje gospodarske aktivnosti, dok je pad nezaposlenosti bio manje izražen. Stoga desezonirani pokazatelji za travanj upućuju na pad zaposlenosti u odnosu na prosjek prvog tromjesečja (0,2%) i porast stope nezaposlenosti (za 0,2 postotna boda, odnosno na 8,8% radne snage). Kako su u travnju 2020. već u znatnoj mjeri bili izraženi nepovoljni učinci pandemije, oba su pokazatelja na godišnjoj razini zamjetno povoljnija. Nepovoljna tekuća kretanja vidljiva su i iz stagnacije prosječne bruto plaće u travnju u odnosu na prvo tromjesečje. Također, godišnji rast prosječne nominalne neto plaće u ožujku 2021. godine (3,7%) u potpunosti je poništio pad iznosa isplaćenih neoporezivih naknada, koje nisu obuhvaćene statistikom neto plaća, čime je prosječan ukupan dohodak zaposlenih (neto plaće uvećane za neoporezive naknade) smanjen za 0,7%. Smanjenje udjela zaposlenih koji su obuhvaćeni mjerama za očuvanje radnih mjesta (s 10% u siječnju i veljači na 8% u ožujku) ipak upućuje na određeno smanjenje latentnih rizika za zaposlenost, pri čemu treba imati na umu da su ti podaci raspoloživi s nešto većim vremenskim odmakom u odnosu na ostale pokazatelje tržišta rada.

Potrošačke su se cijene u travnju povećale za 0,7% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.), što je uglavnom bilo posljedica sezonskog poskupljenja odjeće i obuće te rasta cijene prirodnog plina (koja se administrativno utvrđuje). Cijene naftnih derivata u travnju su ostale gotovo nepromijenjene, što zrcali stagnaciju prosječne cijene barela sirove nafte tipa Brent na svjetskom tržištu, koja je u travnju iznosila 65 USD te je bila jednaka cijeni u ožujku (Slika 20.). Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala se s 1,2% u ožujku na 2,1% u travnju (Slika 19.), a nastavak ubrzanja inflacije uvelike je bio posljedica povećanja godišnje stope rasta cijena energije. Ono je bilo posljedica pozitivnog učinka baznog razdoblja, zbog znatno niže prosječne cijene sirove nafte u travnju 2020., kada je iznosila 23 USD. Doprinos energije ukupnoj inflaciji tako je u travnju iznosio 1,6 postotnih bodova, što je povećanje za 1,0 postotni bod u odnosu na ožujak. Na ubrzanje inflacije u manjoj je mjeri utjecalo i povećanje doprinosa industrijskih proizvoda, uglavnom zbog toga što je sezonski rast cijena odjeće i obuće bio izraženiji u usporedbi s travnjem prethodne godine. Nasuprot tome, u travnju se smanjio doprinos prerađenih prehrambenih proizvoda ukupnoj inflaciji, dok je doprinos neprerađenih prehrambenih proizvoda i usluga ostao gotovo nepromijenjen u odnosu na ožujak. Godišnja stopa temeljne inflacije (koja ne uključuje cijene energije, poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene) u travnju je iznosila 0,6% te je i dalje niska i stabilna. Godišnja stopa rasta proizvođačkih cijena na domaćem tržištu ubrzala se s 3,2% u ožujku na 5,3% u travnju. No, isključujući energiju, godišnji se rast proizvođačkih cijena blago usporio, na 0,6% u travnju (s 0,7% u ožujku), što upućuje na to da se inflatorni pritisci proizašli iz rasta cijena sirovina (bez energenata) na svjetskom tržištu još nisu počeli znatnije prelijevati na proizvođačke cijene.

Rast robnog izvoza i uvoza u prva se dva mjeseca 2021. usporio u odnosu na posljednje tromjesečje prethodne godine. Rast cijena naftnih derivata snažno je utjecao na tekuća nominalna kretanja. Tako je u siječnju i veljači ukupan robni izvoz (izvoz bez energenata) porastao za 3,6% (0,7%, Slika 10.), a ukupan robni uvoz (uvoz bez energenata) za 5,7% (-2,1%, Slika 11.) u odnosu na prosjek prethodnih triju mjeseci. Na rast izvoza i uvoza djelovale su iste skupine proizvoda, pri čemu se osim energenata (poglavito nafte i naftnih derivata), u manjoj mjeri izdvajaju i pojedine vrste kapitalnih proizvoda (posebno električni strojevi, aparati i uređaji) te proizvodi metalne i prehrambene industrije. Prije svega zbog pogoršanja salda u razmjeni energenata manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom povećao se za 16,4% (Slika 13.). Uzmemo li se u obzir i prvi rezultati za ožujak, u cijelom prvom tromjesečju ostvaren je brži rast ukupnoga robnog izvoza (6,0%) i uvoza (za 6,4%), uz sporiji rast manjka (za 9,0%).

Nominalni tečaj kune prema euru aprecirao je tijekom svibnja pod utjecajem povećane ponude deviza od Ministarstva financija i banaka, koje su skraćivale vlastite devizne pozicije, vjerojatno pod utjecajem očekivanog pojačanja priljeva deviza tijekom ljetne sezone (Slika 22.). Na kraju svibnja tečaj je iznosio 7,51 EUR/HRK, što je za 0,6% niža razina u odnosu na kraj prethodnog mjeseca ili za 1,0% niže nego u istom razdoblju prošle godine. Nominalni efektivni tečaj kune tijekom travnja je aprecirao za 0,3%, što je u cijelosti bilo posljedica jačanja kune prema euru.

Kratkoročne kamatne stope na europskom tržištu novca nisu se tijekom svibnja znatnije promijenile. Tako se EONIA, prekoćna kamatna stopa na bankovnom tržištu europodručja, blago snizila, na razinu od -0,49%, dok se šestomjesečni EURIBOR neznatno povećao, pa je iznosio -0,51% na kraju svibnja (Slika 25.). Prinosi na dugoročne državne obveznice na globalnom su

tržištu sredinom svibnja počeli oscilirati pod utjecajem očekivanja bržega gospodarskog oporavka i rastuće inflacije, pri čemu su prinosi na europskom tržištu vrlo blago porasli u svjetlu očekivanja financijskih tržišta o ranijem smanjivanju ESB-ove monetarne potpore. Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju ostale su tijekom svibnja gotovo nepromijenjene (Slika 26.). Pritom se premija za rizik Hrvatske tek neznatno smanjila i iznosila na kraju svibnja 78 baznih bodova, te je, izuzevši Rumunjsku, i dalje viša nego za usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe.

Tijekom svibnja monetarna je politika zadržala visok stupanj ekspanzivnosti pa su slobodna novčana sredstva banaka nastavila dosezati povijesno najviše razine. Tako je prosječni dnevni višak kunske likvidnosti domaćega bankovnog tržišta u svibnju iznosio 69,1 mlrd. kuna (Slika 55.), čemu je u najvećoj mjeri pridonijelo smanjenje kunskih depozita države kod HNB-a. U uvjetima izdašne kunske likvidnosti promet na domaćem međubankovnom prekoćnom tržištu nije ostvaren još od travnja prošle godine, a već drugi mjesec uzastopce izostao je i promet repo poslovima banaka. Promet na ostalim segmentima novčanog tržišta imao je tijekom svibnja skromne vrijednosti, pri čemu se implicitna kamatna stopa izvedena iz trgovanja banaka ugovorima o valutnoj razmjeni nastavila povećavati te je na kraju mjeseca iznosila -0,27%, dok se prekoćna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem blago spustila, na razinu od -0,02% (Slika 28.). Istodobno je kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule u svibnju iznosila 0,02%, jednako kao i u prethodna dva mjeseca (Slika 29.), a na aukciji eurskih trezorskih zapisa iste ročnosti kamatna je stopa ostala nepromijenjena na razini od -0,05%. Usto, država je na početku svibnja održala aukciju na kojoj je refinancirala 1,0 mlrd. EUR dospelih trezorskih zapisa novim izdanjem u iznosu od 1,2 mlrd. EUR s dospeljećem od 364 dana uz negativnu kamatnu stopu od 0,05% ili 0,11 postotnih bodova niže od izdanja u travnju 2020.

Kamatne stope banaka na nove kredite poduzećima i stanovništvu, koji uključuju prvi put ugovorene i ponovno ugovorene kredite, krajem travnja uglavnom su se smanjile ili ostale nepromijenjene (Slike 29. i 30.). Povećanje je u travnju zabilježeno tek kod kamatnih stopa na kratkoročne kunske kredite poduzećima bez valutne klauzule, pretežno kao rezultat kretanja kamatnih stopa na prvi put ugovorene kunske kredite za obrtna sredstva (Slika 32.). S druge strane, troškovi stambenog financiranja stanovništva približili su se dosad najnižim zabilježenim razinama (Slika 33.). Kada je riječ o depozitima, kamatne stope na oroćne depozite stanovništva i poduzeća ostale su gotovo nepromijenjene u odnosu na prethodni mjesec (Slike 35. i 36.). Pritom se razlika između kamatnih stopa na ukupne nove kredite i depozite kao i na njihova stanja u travnju zadržala na razini od 4,6 postotnih bodova odnosno 3,9 postotnih bodova (Slika 37.).

Monetarna kretanja u travnju obilježio je porast neto domaće aktive (NDA) monetarnog sustava i neto inozemne aktive (NIA) te su se ukupna likvidna sredstva (M4) povećala za 3,3 mlrd. kuna ili 0,9% (na osnovi transakcija) u odnosu na ožujak 2021. (Slika 39.). U strukturi NDA-a porasla su neto potraživanja od središnje države (Slika 40.), pri čemu je došlo do smanjenja kunskih depozita središnje države kod HNB-a. Promatrajući sastavnice ukupnih likvidnih sredstava, novčana masa (M1) porasla je za 1,5 mlrd. kuna ili 0,9% ponajviše zahvaljujući rastu sredstava na transakcijskim računima stanovništva, dok je kvazinovac porastao za 1,7 mlrd. kuna ili 0,9%, pri čemu su se znatnijim rastom istaknuli kunski depoziti ostalih financijskih institucija. Godišnji se rast M4, nakon usporavanja tijekom ožujka, u travnju ubrzao na 8,1% (sa 7,4%), Slika 50. Godišnji se rast novčane mase usporio s 18,4% na 18,1% (Slika 49.), dok se rast

kvazinovca ubrzao s $-0,1\%$ u ožujku na $1,2\%$ u travnju.

Kreditiranje domaćih sektora i nadalje je potisnuto, uz tek blago jačanje kreditiranja stanovništva. Tako je za ukupne plasmane monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) u travnju zabilježen pad od 0,8 mlrd. kuna, odnosno $0,3\%$ (na osnovi transakcija) u odnosu na ožujak, dok se na godišnjoj razini rast ubrzao s $2,3\%$ u ožujku na $2,6\%$ u travnju (Slika 41.). Pritom su smanjeni plasmani ostalim financijskim institucijama (0,6 mlrd. kuna) i plasmani poduzećima (0,4 mlrd. kuna). Plasmani stanovništvu, pak, nastavili su rasti pa su tako u odnosu na prethodni mjesec bili veći za 0,2 mlrd. kuna, pri čemu su i stambeni i gotovinski nenamjenski krediti porasli približno za isti iznos (0,2 mlrd. kuna ili $0,3\%$). Na godišnjoj se razini rast plasmana stanovništvu ubrzao s $2,2\%$ u ožujku na $3,1\%$ u travnju (Slika 43.) odražavajući ubrzavanje rasta stambenih kredita s $8,9\%$ na $9,3\%$ i ublažavanje pada gotovinskih nenamjenskih kredita s $-2,5\%$ na $-1,2\%$ (na osnovi transakcija). Što se tiče valutne strukture, udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu u travnju je ostao gotovo nepromijenjen, na razini od 55% (Slika 48.). Godišnja stopa rasta plasmana poduzećima blago se ubrzala, s $1,0\%$ na $1,1\%$ s obzirom na nešto izraženiji pad plasmana poduzećima u travnju prošle godine (Slika 42.).

Bruto međunarodne pričuve blago su se povećale tijekom svibnja (za 0,4 mlrd. ili $1,8\%$) u odnosu na travanj i na kraju mjeseca iznosile su 21,1 mlrd. EUR (Slika 57.). Povećanje je uglavnom bilo rezultat otkupa deviza od države. U odnosu na kraj prethodne godine bruto međunarodne pričuve porasle su za 2,1 mlrd. EUR ili $11,3\%$, dok su neto raspoložive pričuve porasle za 1,3 mlrd. EUR ili $7,2\%$, te su na kraju travnja iznosile 19,0 mlrd. EUR.

Neto inozemni dug u prva se tri mjeseca 2021. povećao za 0,8 mlrd. EUR (Slika 61.), i to poglavito kao posljedica smanjenja sredstava banaka u okviru sustava TARGET2 te transakcija

državnog duga na sekundarnom tržištu vrijednosnih papira koje su rezultirale rastom obveza države. Osim toga, država je izdala i dvije tranše euroobveznica na međunarodnom tržištu kapitala, pri čemu je više od polovine priljeva iskoristila za otplatu dospjele desetogodišnje dolarske obveznice. Porasle su i dugoročne kreditne obveze države, između ostalog na osnovi zaduživanja putem Europskog instrumenta za privremenu potporu za smanjenje rizika od nezaposlenosti (SURE). S druge strane, rast neto obveza države ublažen je povećanjem razlike između sredstava primljenih iz proračuna EU-a i sredstava raspoređenih krajnjim korisnicima.¹ Također, HNB je otkupio dio deviza od središnje države, što je uz porast deviznih depozita države kod HNB-a povećalo međunarodne pričuve, pa se neto inozemna pozicija središnje banke primjetno poboljšala. Istodobno su se neto inozemne obveze kreditnih institucija i ostalih domaćih sektora blago povećale. Na kraju ožujka stanje bruto inozemnog duga iznosilo je 45,4 mlrd. EUR, što je za 3,3 mlrd. EUR više negoli na kraju 2020. godine (Slika 63.).

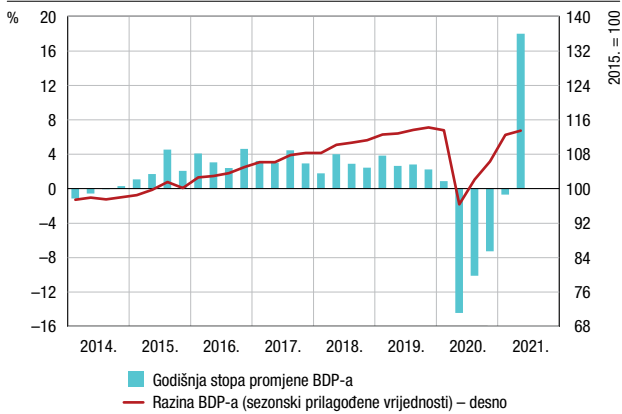
Prema podacima Ministarstva financija² na gotovinskom načelu u prva četiri mjeseca 2021. godine ostvaren je manjak proračuna od 5,2 mlrd. kuna, a to je povoljniji saldo od manjka ostvarenog u istom razdoblju lani (7,4 mlrd. kuna). Navedena kretanja odražavaju nešto viši godišnji rast prihoda ($15,2\%$) u odnosu na rashode ($9,8\%$).

Na kraju veljače 2021. dug konsolidirane opće države iznosio je 331,1 mlrd. kuna, odnosno za 1,4 mlrd. kuna više u usporedbi s razinom na kraju 2020. godine (porast javnoga duga u spomenutom razdoblju djelomično odražava blagu deprecijaciju tečaja kune prema euru). Kada je riječ o relativnom pokazatelju javnog duga, na kraju veljače 2021. on se povećao na $89,1\%$, s $88,7\%$ BDP-a koliko je iznosio na kraju 2020., pri čemu su iskazani relativni udjeli i pod utjecajem novoobjavljenih revidiranih veličina BDP-a (Slika 64.).

1 Ova se razlika ne uključuje u statistiku javnog duga države prema metodologiji ESA.

2 Mjesečni podaci za središnju državu, državnu upravu i podsektore socijalne sigurnosti koji se prema zahtjevima Direktive Vijeća 2011/85/EU moraju objaviti prije kraja sljedećega kalendarskog mjeseca. Objavljeni podaci odnose se na jedinice opće države prema obuhvatu statističke metodologije ESA 2010, osim podataka za lokalnu državu, koji se objavljuju tromjesečno.

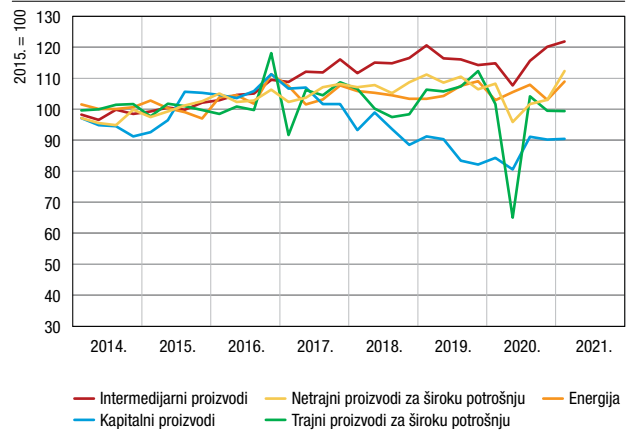
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2021. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na osnovi podataka objavljenih do 31. svibnja 2021.

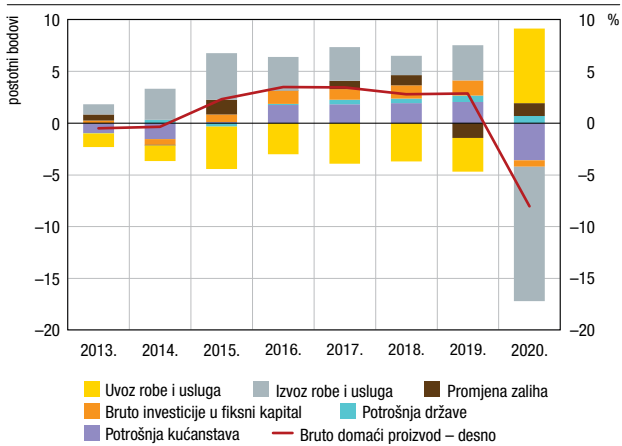
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

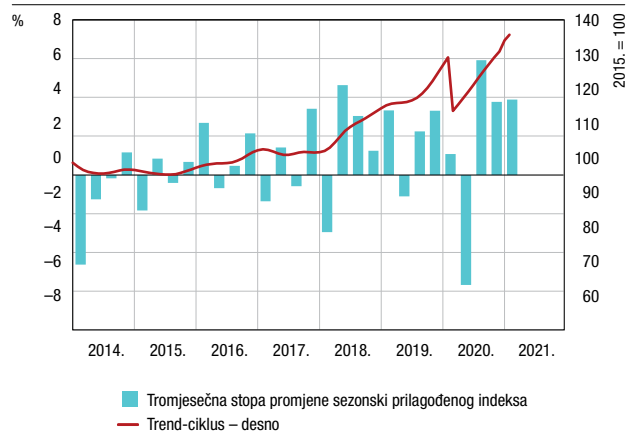
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

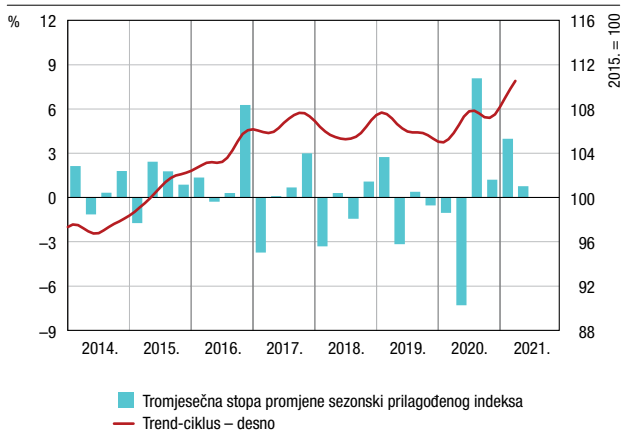
Izvor: DZS

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

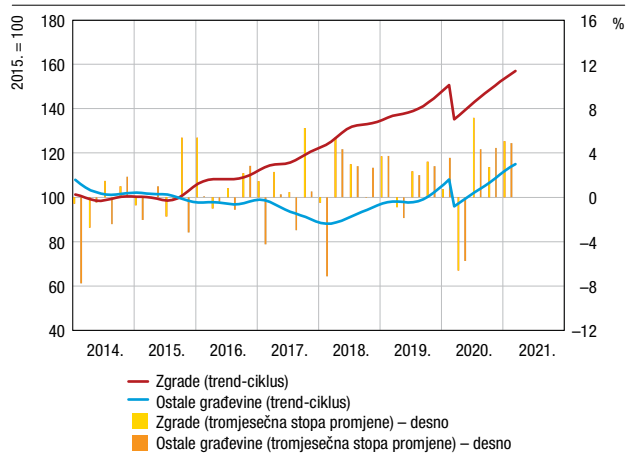
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2021. odnosi se na travanj.

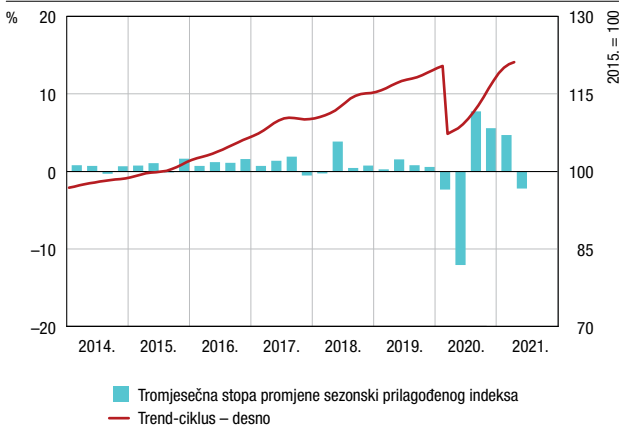
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

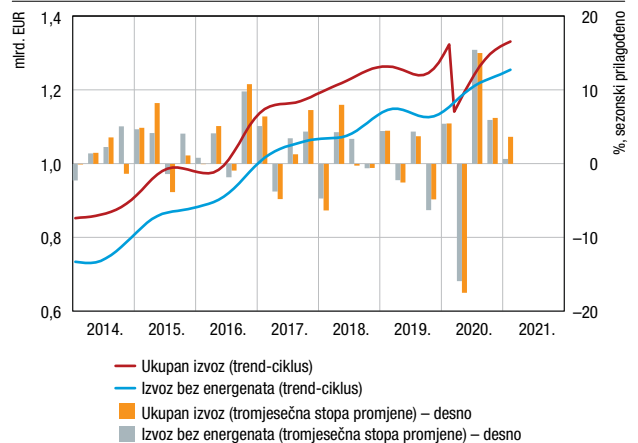
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

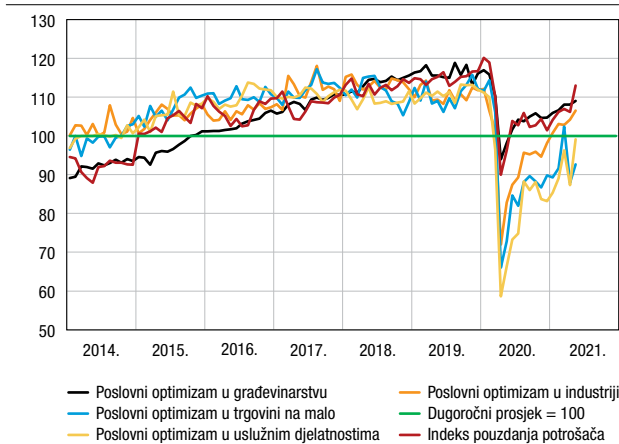
Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2021. odnosi se na travanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

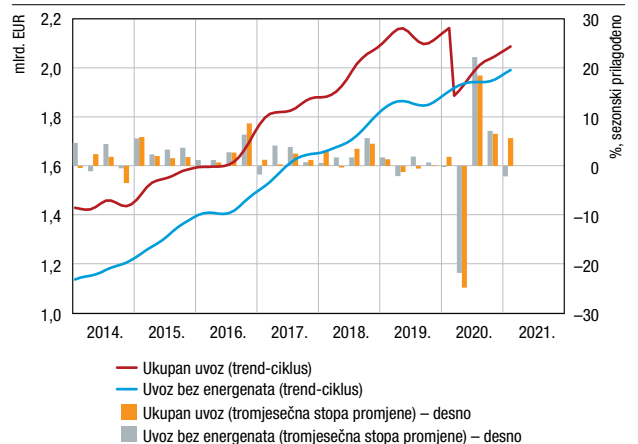
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

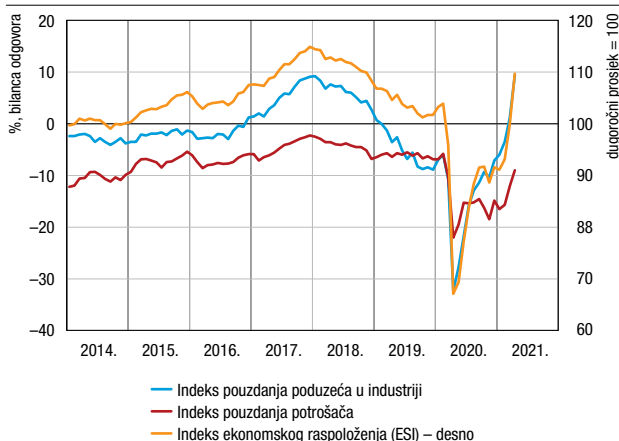
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

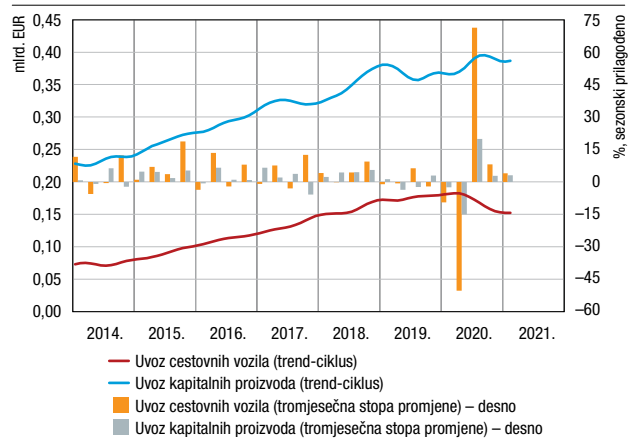
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

Napomena: Podaci zaključno s travnjem 2021.
Izvor: Eurostat

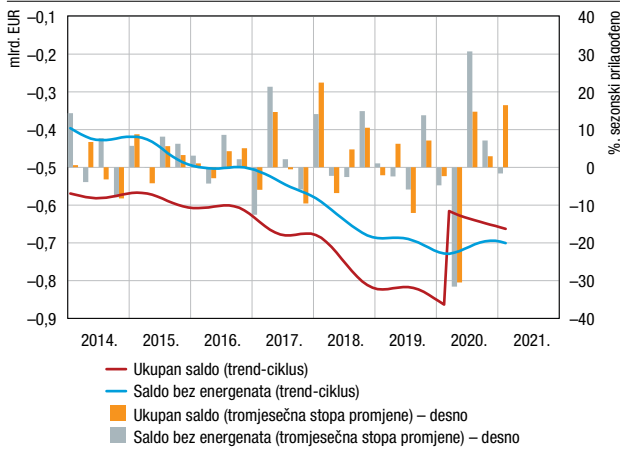
Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

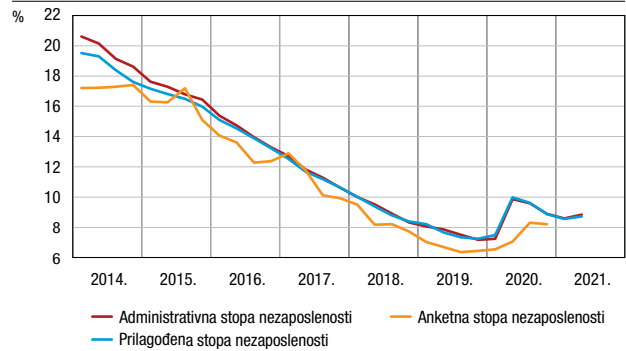
Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77.
Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robe razmjene

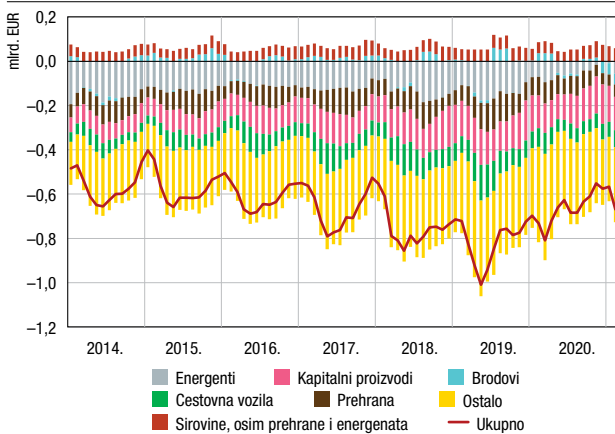
Napomena: Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj i veljaču.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 16. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

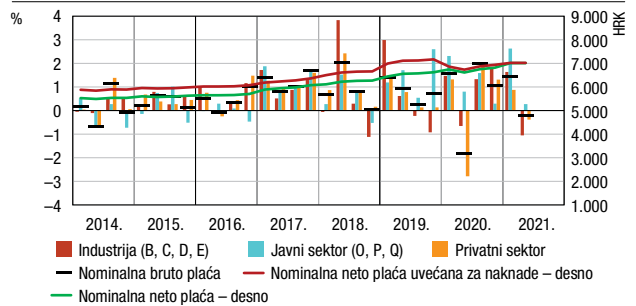
Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. rabe se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za drugo tromjesečje 2021. odnose se na travanj.

Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Saldo robe razmjene po skupinama proizvoda

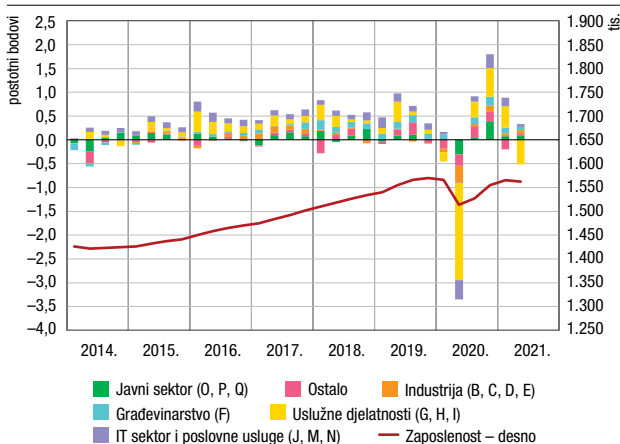

Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno s veljačom 2021.
Izvor: DZS

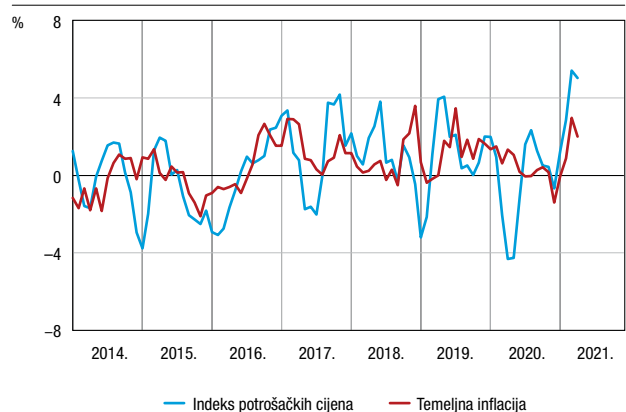
Slika 17. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima
NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci o prosječnim plaćama isplaćenima u veljači 2020. izračunati su prema ekvivalentu punoga radnog vremena, a prije se prosječna plaća računala tako da se ukupne isplate podijele s brojem zaposlenih koji su primili te isplate (zaposleni koji su radili manje od 80 sati mjesečno bili su isključeni). Podaci o plaćama u 2019. prema načelu ekvivalenta punoga radnog vremena objavljeni su u analitičke svrhe. Podaci o isplaćenim naknadama prije 2016. godine procjena su HNB-a. Podaci za drugo tromjesečje 2021. odnose se na travanj.

Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 15. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

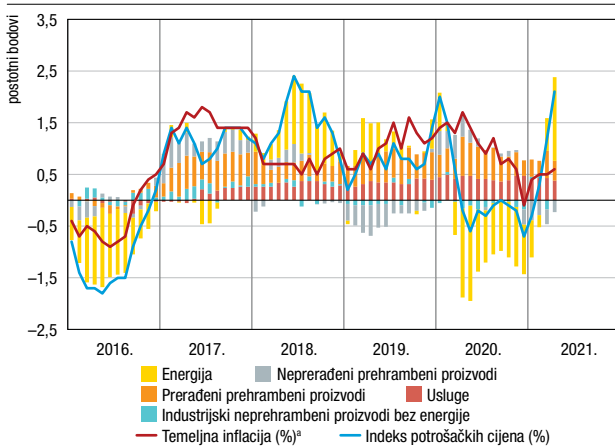
Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2021. odnose se na travanj.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

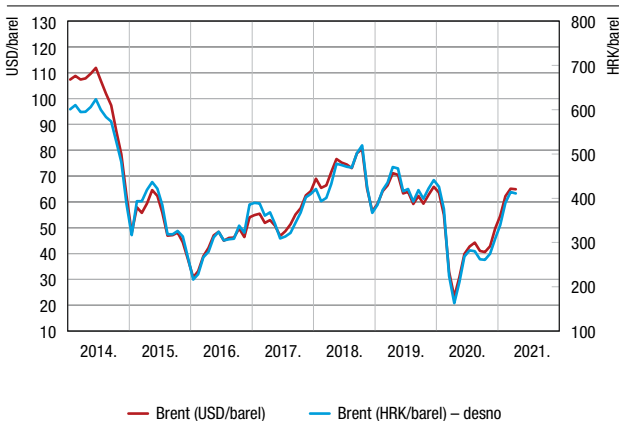
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	III.21.	IV.21.	IV.20.	IV.21.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	1,2	2,1	-0,2	0,7
Energija	3,9	9,9	-5,1	0,4
Nepretrađeni prehrambeni proizvodi	-3,3	-2,7	0,0	0,6
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,2	1,6	1,2	0,5
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	-0,7	0,0	0,6	1,4
Usluge	1,7	1,5	0,5	0,2
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	0,5	0,6	0,7	0,8
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	3,2	5,3	-2,4	-0,4
Cijene sirove nafte Brent (USD)	97,6	178,0	-29,2	-0,5
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	54,3	69,7	-5,8	3,6

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

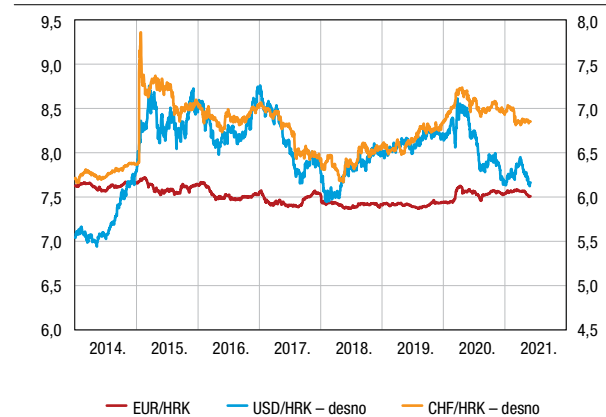
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

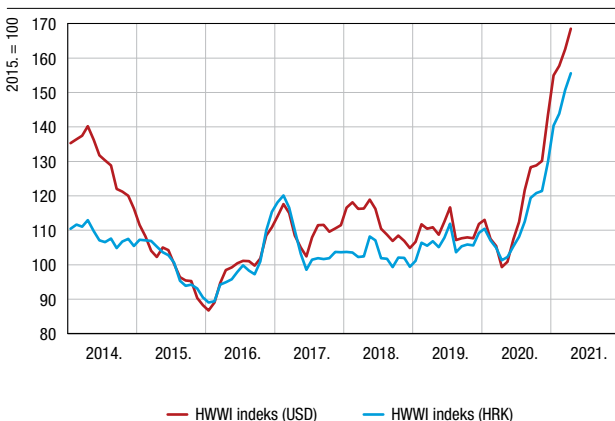
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku srednji tečaj HNB-a

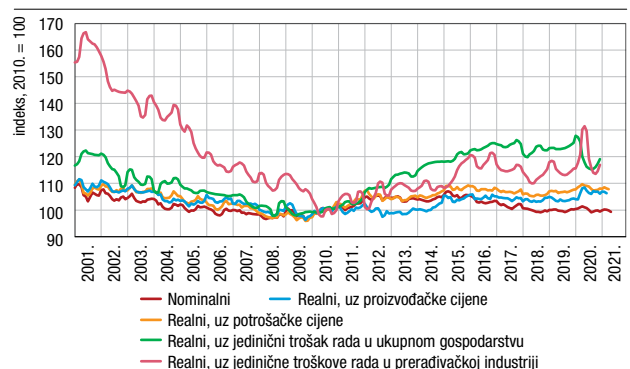
Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

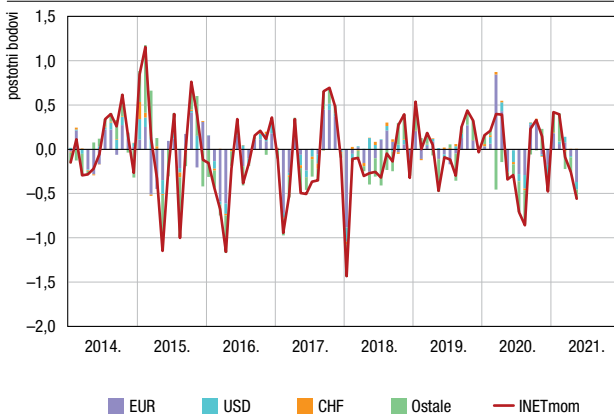
Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

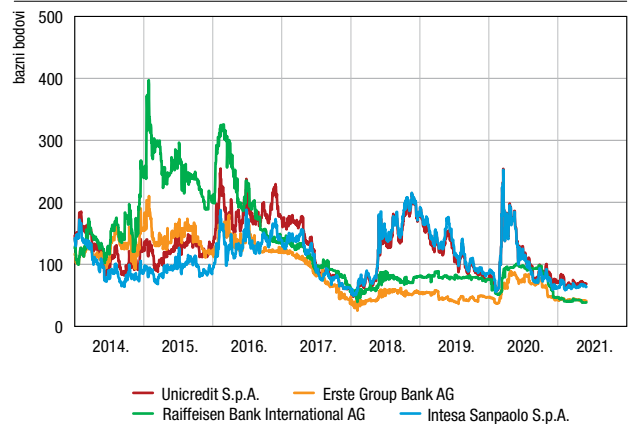
Slika 24. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

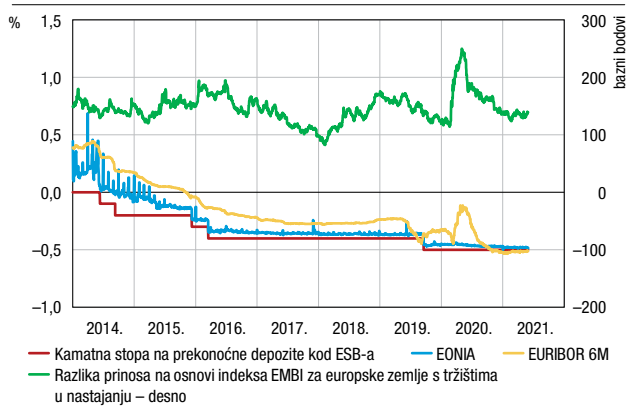
Izvor: HNB

Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

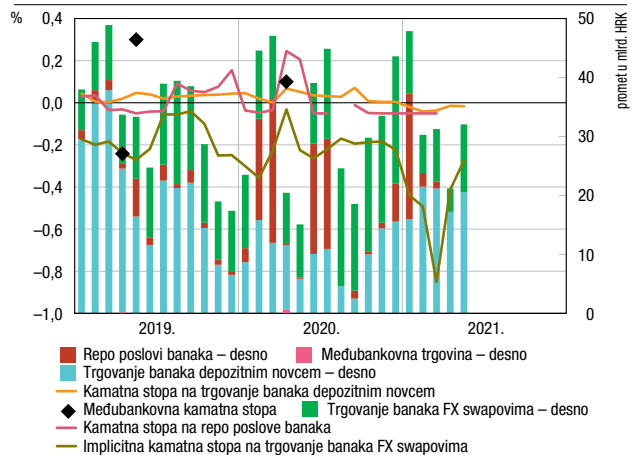
Slika 25. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

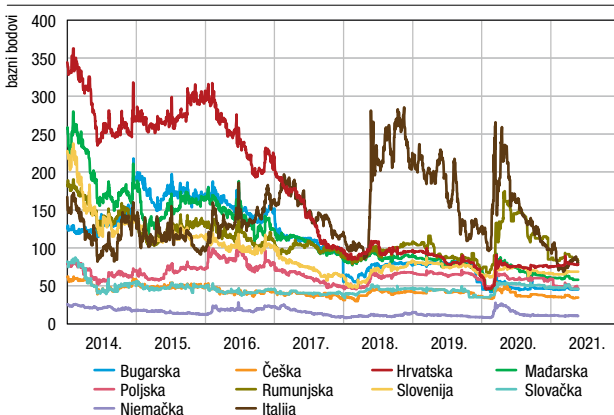
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 28. Prekonocne kamatne stope i prometi

Izvor: HNB

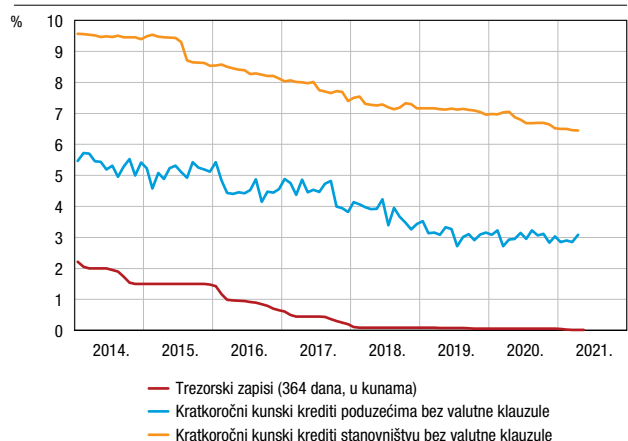
Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

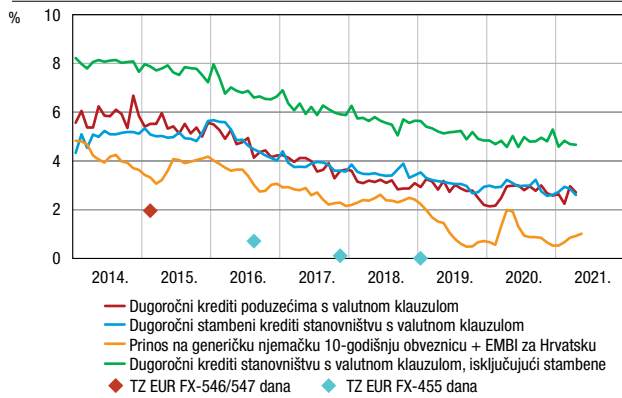
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 29. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

Izvori: MF; HNB

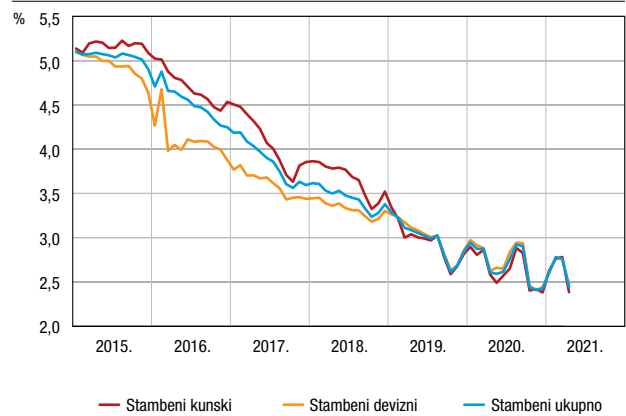
Slika 30. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

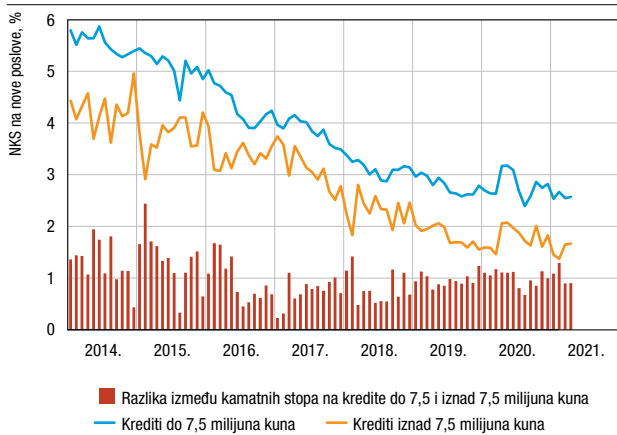
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

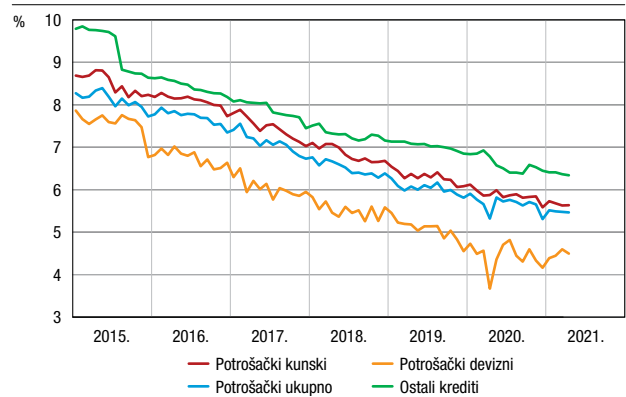
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

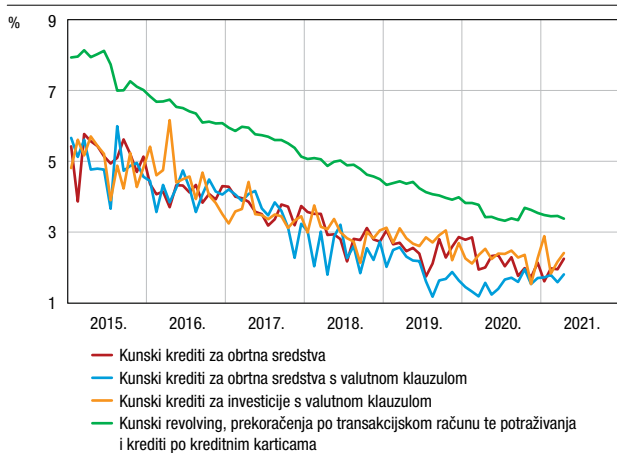
Slika 34. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

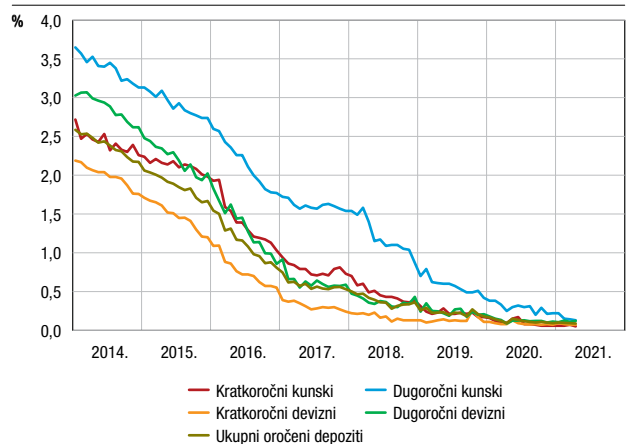
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

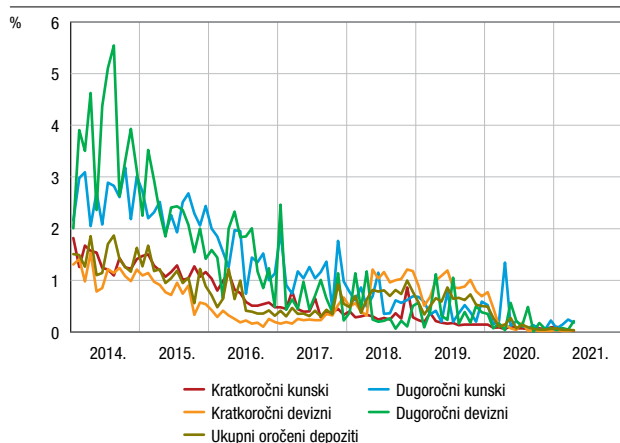
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

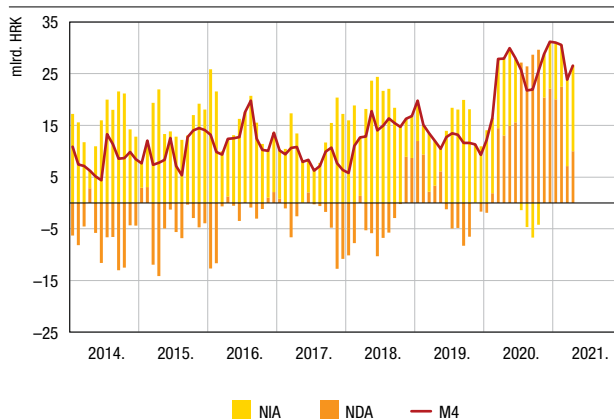
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

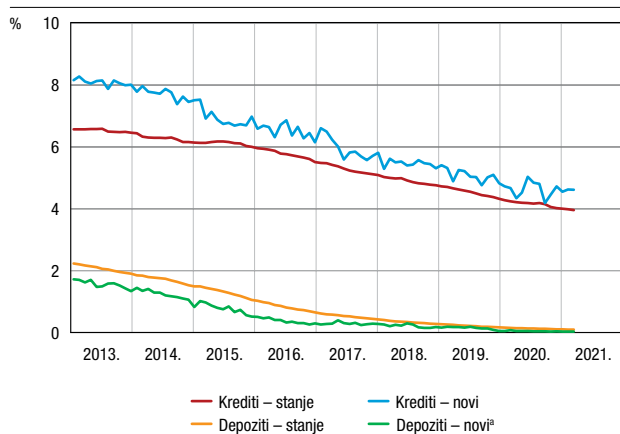
Izvor: HNB

Slika 39. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

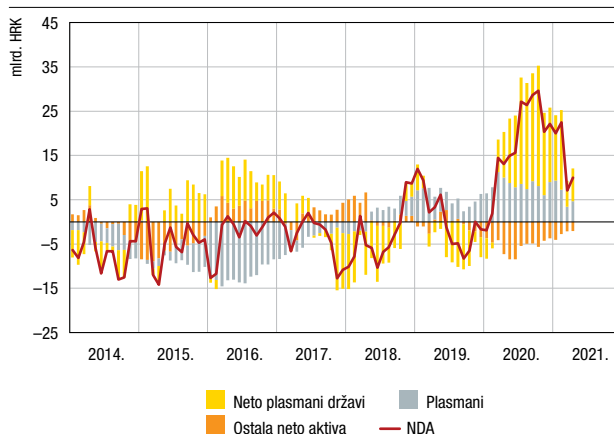
Izvor: HNB

Slika 37. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

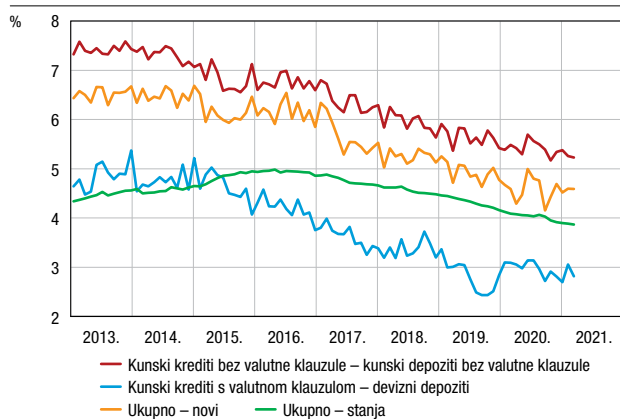
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 40. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

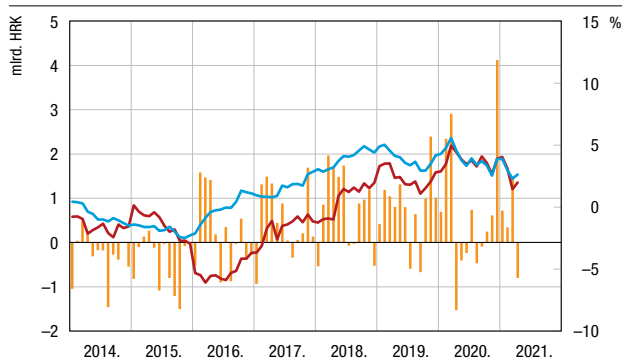
Slika 38. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

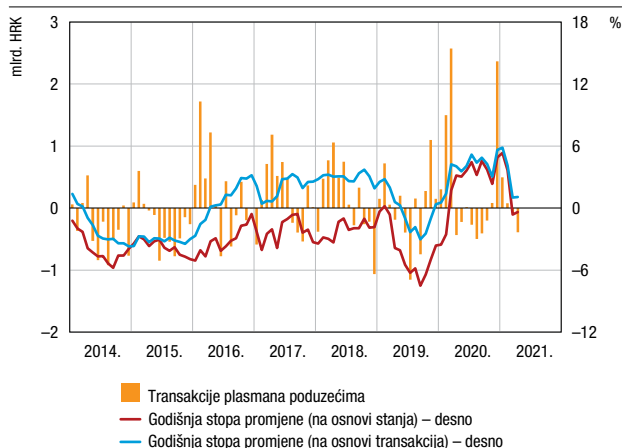
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani

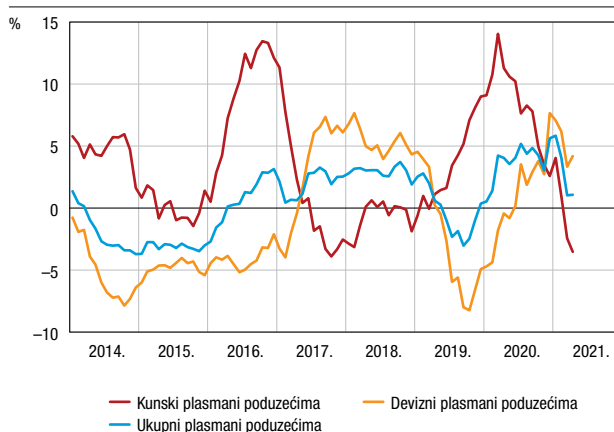
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani poduzećima

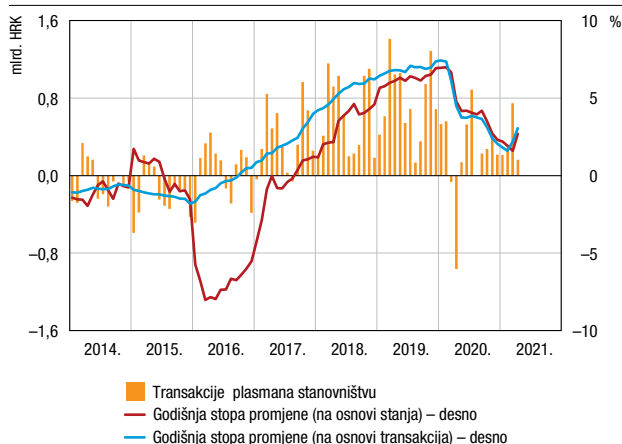
Izvor: HNB

Slika 45. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

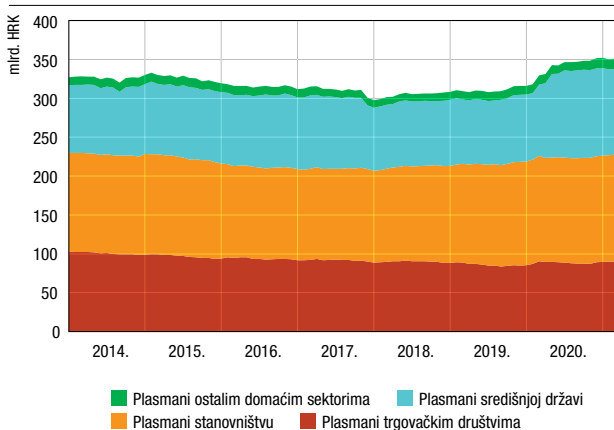
Izvor: HNB

Slika 43. Plasmani stanovništvu

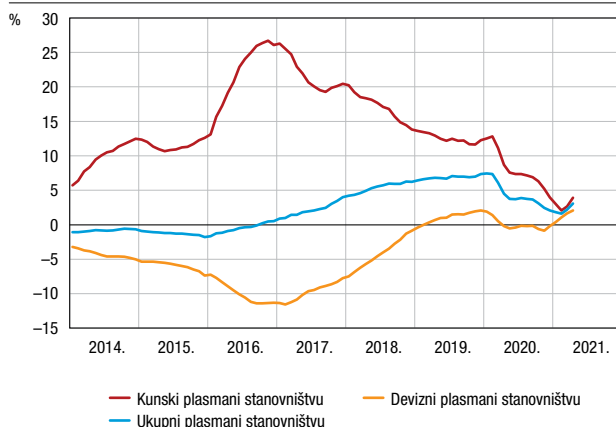
Izvor: HNB

Slika 46. Struktura plasmana monetarnih financijskih institucija

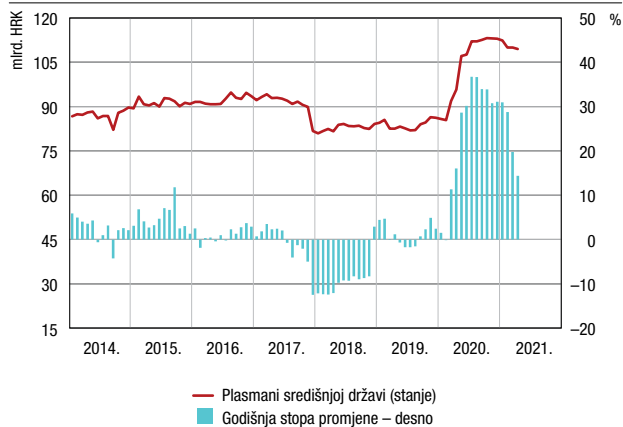
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

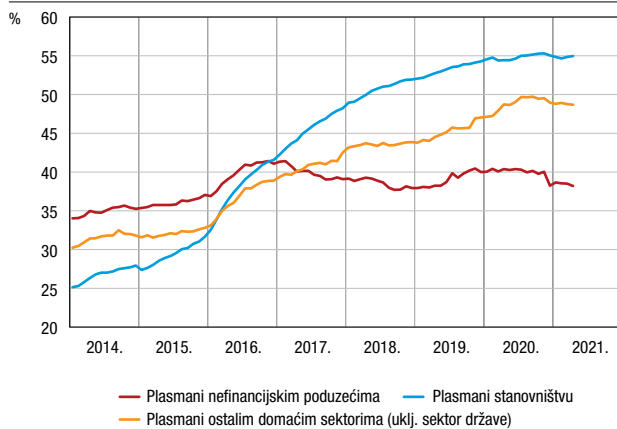
Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani monetarnih financijskih institucija središnjoj državi

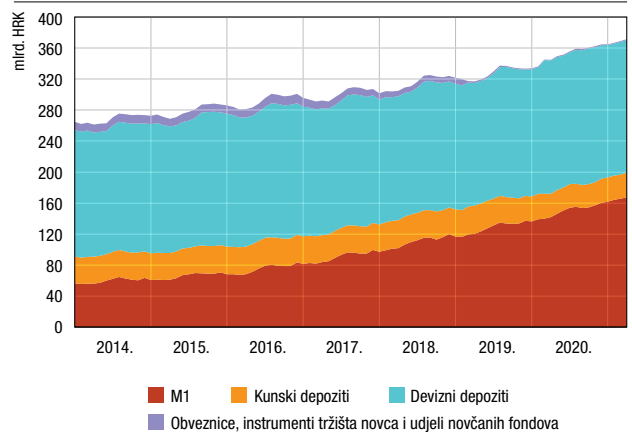
Izvor: HNB

Slika 48. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

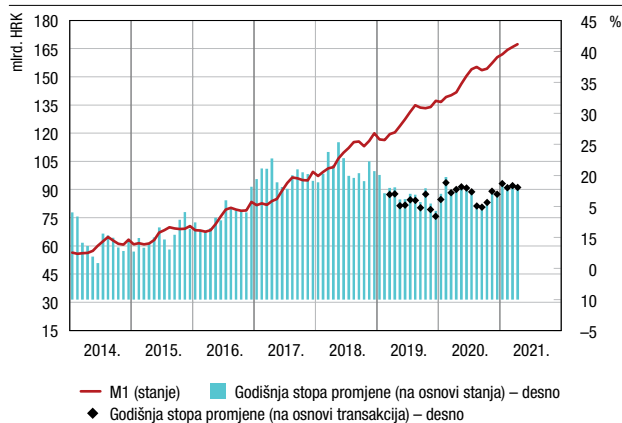
Izvor: HNB

Slika 51. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

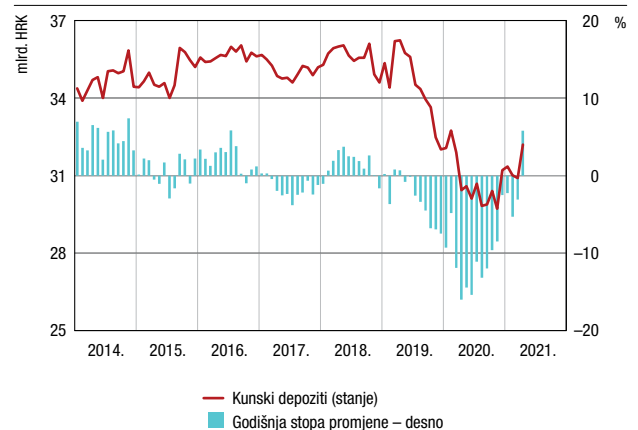
Slika 49. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

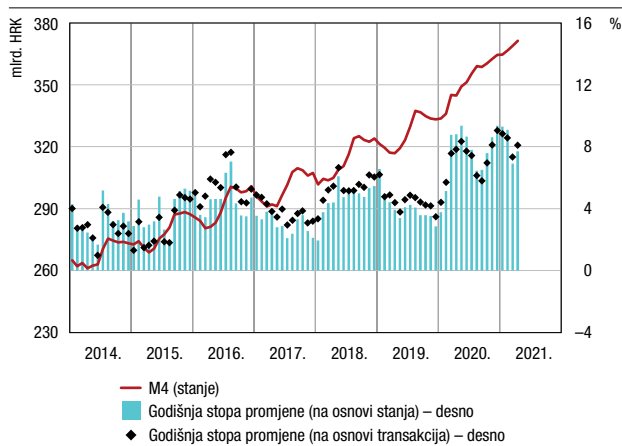
Izvor: HNB

Slika 52. Kunski štedni i oročeni depoziti

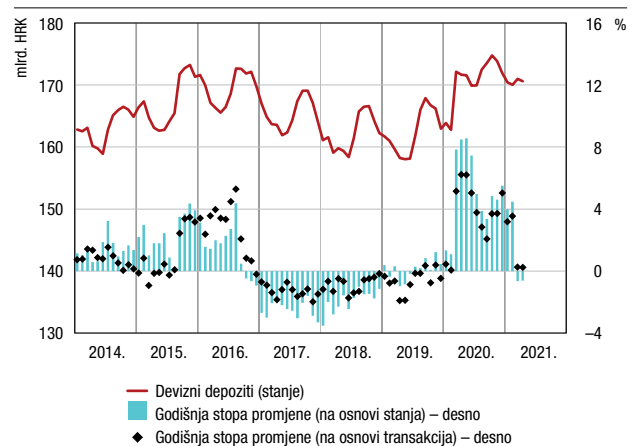
Izvor: HNB

Slika 50. Ukupna likvidna sredstva (M4)

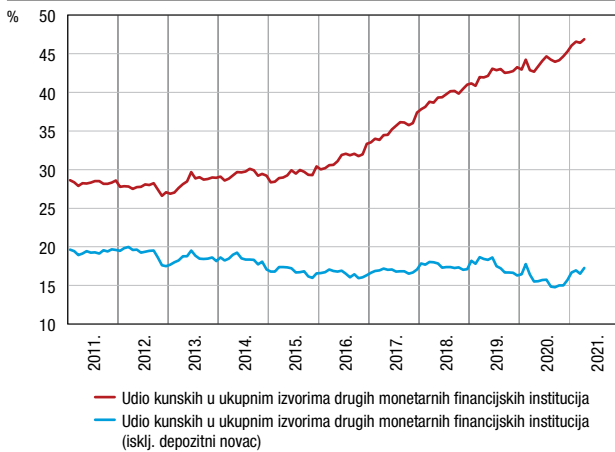
Izvor: HNB

Slika 53. Devizni depoziti

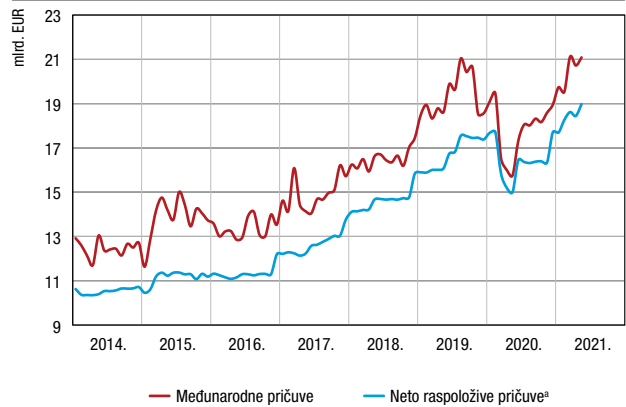
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

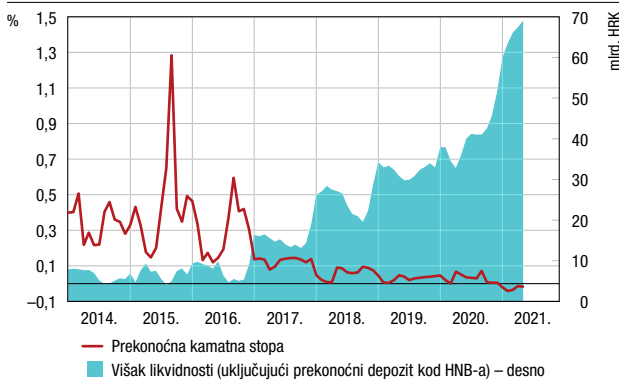
Slika 57. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 55. Likvidnost banaka i prekonočna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekonočna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekonočnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekonočnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

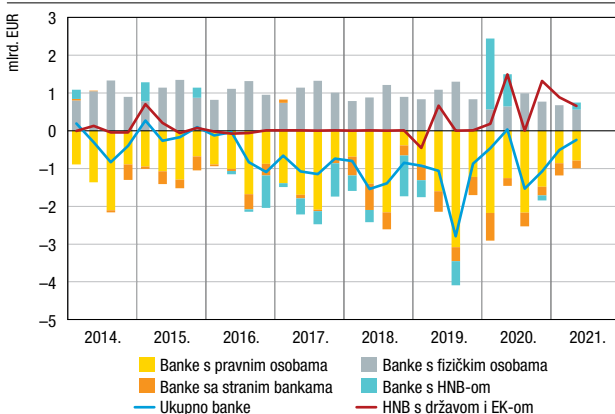
Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2019.	2020.	Indeksi	
			2019./2018.	2020./2019.
Tekuće transakcije	1.519,9	-379,0	162,6	-24,9
Kapitalne transakcije	1.114,5	1.316,1	154,0	118,1
Financijske transakcije (bez pričuva)	1.473,8	176,9	741,4	12,0
Međunarodne pričuve HNB-a	989,4	603,5	64,0	61,0
Neto pogreške i propusti	-171,2	-156,7	-201,8	91,5

Izvor: HNB

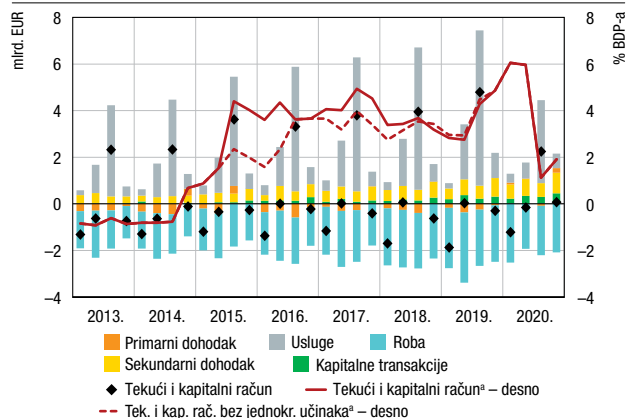
Slika 56. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za drugo tromjesečje 2021. odnose se na travanj i svibanj.

Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

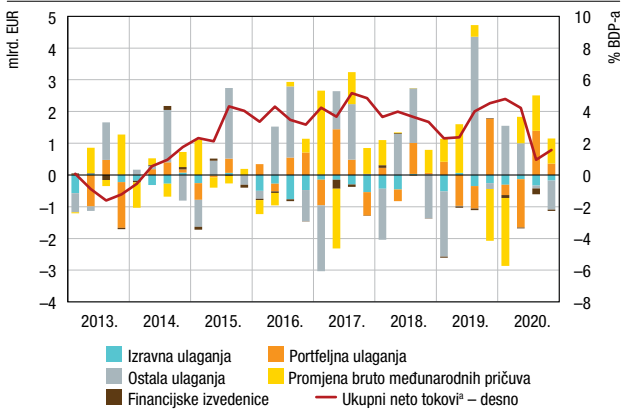

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

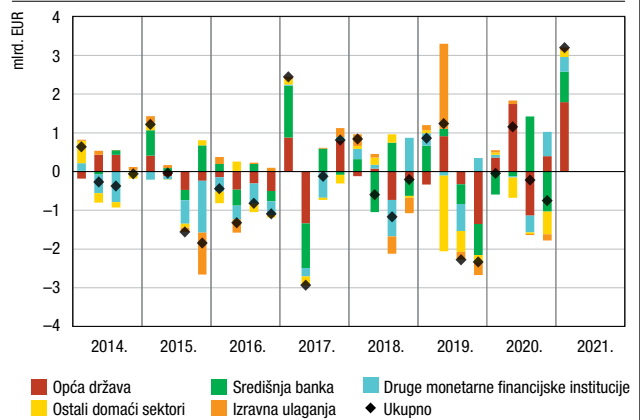
Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

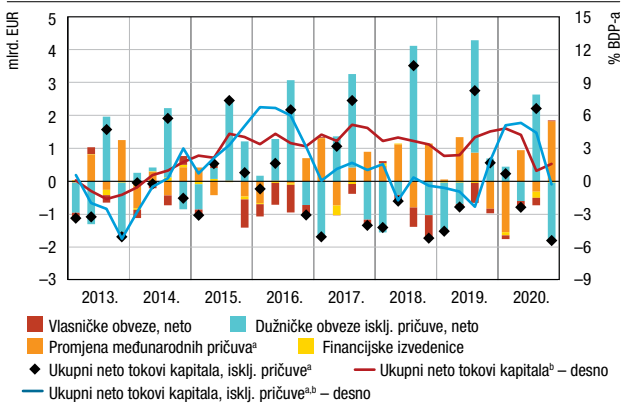
Slika 62. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Izvor: HNB

Slika 60. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

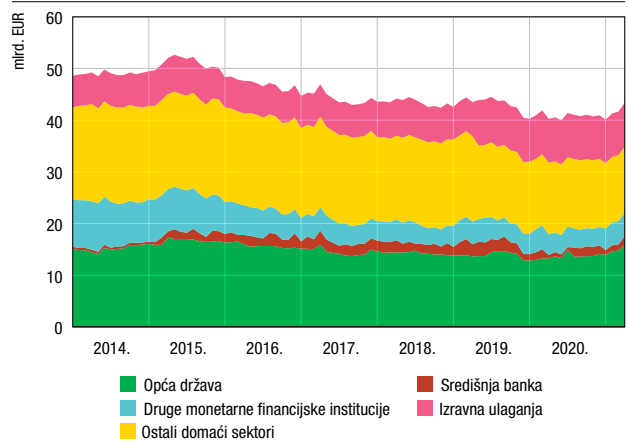
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

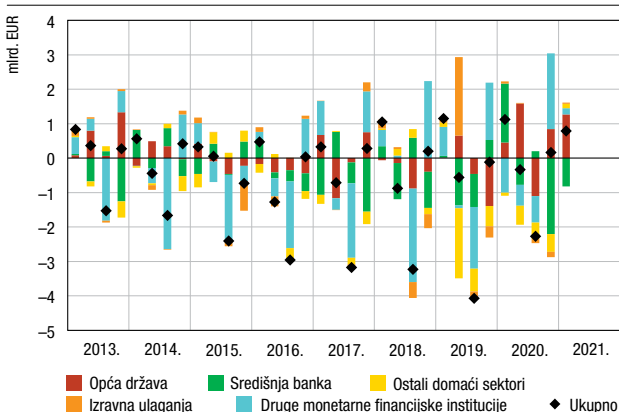
Slika 63. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno s ožujkom 2021.

Izvor: HNB

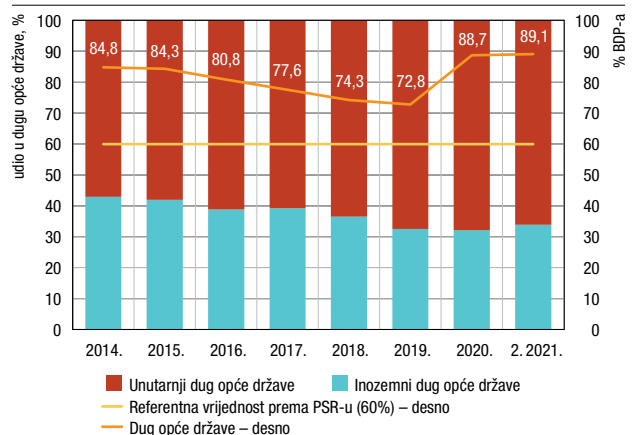
Slika 61. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

Slika 64. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – XII. 2019.	I. – XII. 2020.
Ukupni prihodi	190.912	178.459
Izravni porezi	26.683	25.076
Neizravni porezi	81.285	70.704
Socijalni doprinosi	47.366	45.069
Ostalo	35.579	37.610
Ukupni rashodi	189.713	205.958
Socijalne naknade	62.197	64.637
Subvencije	6.195	14.242
Kamate	8.907	7.404
Naknade zaposlenicima	47.845	50.380
Intermedijarna potrošnja	33.675	32.376
Investicije	17.366	20.707
Ostalo	13.528	16.213
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	1.199	-27.499

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. - XII. 2018.	I. - XII. 2019.
1. Prihodi	148.629	160.186
2. Prodaja nefinancijske imovine	605	1.069
3. Rashodi	142.139	152.827
4. Nabava nefinancijske imovine	4.329	5.978
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	2.767	2.450

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	II. 2020.	II. 2021.
Ukupna promjena duga	-1.697	1.397
Promjena unutarnjeg duga	-4.331	-4.736
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-1.486	522
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-2.606	-3.237
– Krediti	-135	-1.992
Promjena inozemnog duga	2.634	6.133
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	0	104
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	2.672	4.150
– Krediti	-38	1.879
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	89	274

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
d. n.	– drugdje nespomenuto
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
IPC	– indeks potrošačkih cijena
JTR	– jedinični troškovi rada
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NDA	– neto domaća aktiva
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost

potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		( )	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak